

Αθήνα, 13 Μαρτίου 2007

Αρ. Πρωτ.:18978.05.2.3

Χειριστές:

Καλλιόπη Λυκοβαρδή

Τηλ. 210-72.89.619

Έλενα Μάρκου

Τηλ. 210 72.89.807

ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΔΙΚΑΙΟΣΥΝΗΣ

Γεν. Δ/ση Διοικητικής Υποστήριξης

Δ/ση Διοίκησης και Ανάπτυξης

Ανθρωπίνου Δυναμικού

Τμήμα Διοίκησης Προσωπικού

Μεσογείων 96

115 27 ΑΘΗΝΑ

Αξιότιμες κυρίες/κύριοι,

Στον Συνήγορο του Πολίτη υπεβλήθη η με αριθ. πρωτ. 18978/2005 αναφορά της κας ***, υποψήφιας για την πλήρωση των θέσεων μονίμου προσωπικού φύλαξης των Καταστημάτων Κράτησης της Χώρας που προκηρύχθηκαν δυνάμει της με αριθ. πρωτ. 108740/17.09.2004 προκήρυξης της υπηρεσίας σας. Με την εν λόγω αναφορά η ενδιαφερόμενη αμφισβητεί τη νομιμότητα της με αριθ. πρωτ. 82347/05.10.2005 απάντησης της υπηρεσίας σας, δυνάμει της οποίας απορρίφθηκε η από 17.08.2005 ένστασή της κατά του σχετικού πίνακα κατάταξης επιτυχόντων υποψηφίων με την αιτιολογία ότι *«για την δικαστική φυλακή της Χίου οι θέσεις που προκηρύχθηκαν αφορούσαν μόνο άνδρες και ως εκ τούτου δεν ήταν δυνατόν να σας προσμετρηθούν μόρια εντοπιότητας»*.

Στο σημείο αυτό θα ήθελα να σας επισημάνω ότι το κώλυμα αναρμοδιότητας του Συνηγόρου του Πολίτη, σε περίπτωση που η διοικητική ενέργεια έχει γεννήσει ευνοϊκές καταστάσεις για τρίτους, όπως ορίζεται στην παρ. 3 του άρθρου 4 του ν.3094/2003, δύναται να αρθεί μόνο στην περίπτωση που τα ζητήματα νομιμότητας που τίθενται μπορούν να προσλάβουν τον χαρακτήρα της «προφανούς» παρανομίας, σύμφωνα με την προαναφερθείσα διάταξη. Από τη διερεύνηση της υπόθεσης δεν φάνηκε να στοιχειοθετείται η έννοια της προφανούς παρανομίας, γεγονός το οποίο κατέστησε αδύνατη την ενεργοποίηση του διαμεσολαβητικού ρόλου του Συνηγόρου του Πολίτη, ως προς την επίλυση της ατομικής περίπτωσης της αναφερομένης.

Ωστόσο, σας αποστέλλουμε το παρόν, δοθείσης της νέας αρμοδιότητας που απέκτησε η Αρχή μας, δυνάμει των διατάξεων του άρθρου 13, παρ.1, του ν.3488/2006, με τις οποίες ορίστηκε φορέας παρακολούθησης της αρχής της ίσης μεταχείρισης μεταξύ ανδρών και γυναικών στο πεδίο εφαρμογής του νόμου, προκειμένου να αποφευχθούν τυχόν αθέμιτες διακρίσεις λόγω φύλου στο μέλλον αλλά και προς την κατεύθυνση της ορθής ερμηνείας και εφαρμογής του νέου νόμου 3488/2006, καθώς η εν λόγω αρμοδιότητα της Αρχής μας δεν περιορίζεται στην εποπτεία των ζητημάτων διακριτικής μεταχείρισης αλλά επεκτείνεται και στο πεδίο λήψης μέτρων για τη προώθηση της αρχής της ίσης μεταχείρισης.

ΣΥΝΤΟΜΟ ΙΣΤΟΡΙΚΟ

Από τη μελέτη, λοιπόν, των σχετικών εγγράφων προέκυψε ότι δυνάμει σχετικής υπουργικής απόφασης προκηρύχθηκε η πλήρωση 225 θέσεων, ως άνω, εκ των οποίων οι 200 θέσεις καλούνταν να πληρωθούν από άνδρες και οι 25 από γυναίκες. Σύμφωνα δε με τους όρους και τις προϋποθέσεις που ετέθησαν στην εν λόγω προκήρυξη, οι επιτυχούσες γυναίκες θα καταλάμβαναν συγκεκριμένες θέσεις των Καταστημάτων Κράτησης Γυναικών Κορυδαλλού, Νεάπολης και του Κέντρου Απεξάρτησης Τοξικομανών Κρατουμένων Ελαιώνα Θηβών. Η θέσπιση του εν λόγω αριθμητικού περιορισμού σε συνδυασμό με την πρόβλεψη συγκεκριμένων θέσεων προς κάλυψη από γυναίκες είχε ως αποτέλεσμα να είναι αδύνατο για την αναφερόμενη να προσληφθεί στις πέντε προκηρυχθείσες θέσεις που προβλέπονταν για τη δικαστική φυλακή της Χίου, καθώς η πρόσληψη στις εν λόγω θέσεις επιφυλάχθηκε μόνο για άνδρες. Σημειώνεται ότι, όπως άλλωστε ήδη γνωρίζετε στο σημείο 7 του προοιμίου της επίμαχης προκήρυξης αναφέρεται ότι οι εν λόγω θέσεις προκηρύσσονται έχοντας υπόψη *«Την ανάγκη απόκλισης από την απόλυτη εφαρμογή της αρχής της ίσης μεταχείρισης των δύο φύλων επειδή για την εξασφάλιση της εύρυθμης λειτουργίας των καταστημάτων κράτησης απαιτείται οι υπάλληλοι που καλύπτουν τις ανάγκες φύλαξης των κρατουμένων να ανήκουν στο ίδιο φύλο»*.

ΝΟΜΟΘΕΤΙΚΟ ΠΛΑΙΣΙΟ

Στο σχετικό δε, με την πρόσληψη προσωπικού φύλαξης των Καταστημάτων Κράτησης, νομοθετικό πλαίσιο (παρ. 1 άρθρο 17 του ν.2889/2001, όπως τροποποιήθηκε δυνάμει του άρθρου 4 του ν.3181/2003 και λούθως, στις παρ. 6 και 7 του άρθρου 9 του ν.2734/1999), προβλέπονται ως κριτήρια πρόσληψης,

αποκλειστικά, ο βαθμός απολυτηρίου, η ξένη γλώσσα και η εκπλήρωση των στρατιωτικών υποχρεώσεων για τους άνδρες, χωρίς να εξειδικεύονται τυχόν άλλα κριτήρια. Περαιτέρω δε, σύμφωνα με την παρ. 5 του άρθρου 9 του ν.2734/1999 (όπως τροποποιήθηκε με την παρ.3 του άρθρου 2 του ν3181/2003) ορίζει ότι για την κάλυψη των θέσεων συνοριοφυλάκων και ειδικών φρουρών *«προσλαμβάνονται με το σύστημα των αντικειμενικών κριτηρίων (μόρια) Έλληνες πολίτες (άνδρες και γυναίκες).....»*.

Τέλος, στον *«Οργανισμό Υπουργείου Δικαιοσύνης»* (π.δ 36/2000), προβλέπεται η σύσταση συγκεκριμένου αριθμού θέσεων, μονίμου προσωπικού, κατηγορίας ΔΕ, κλάδου φύλαξης των καταστημάτων κράτησης της χώρας, χωρίς να εξειδικεύονται, περαιτέρω, τα επιμέρους καθήκοντα που καλούνται να αναληφθούν.

Όπως γνωρίζετε, στις διατάξεις του άρθρου 4 του Συντάγματος (παρ. 1 και 2), θεσπίζεται μεταξύ άλλων και η αρχή της ισότητας των δύο φύλων κατά την πρόσβαση στην εργασία και την απασχόληση. Ακολούθως, στην παρ. 2 του άρθρου 116 του Συντάγματος ορίζονται τα εξής *«2. Δεν αποτελεί διάκριση η λήψη θετικών μέτρων για την προώθηση της ισότητας μεταξύ ανδρών και γυναικών. Το κράτος μεριμνά για την άρση των ανισοτήτων που υφίστανται στη πράξη, ιδίως σε βάρος των γυναικών»*. Επιπλέον, στην παρ. 1 του άρθρου 25 του Συντάγματος, όπως ισχύει, ορίζονται τα εξής *«1. Τα δικαιώματα του ανθρώπου ως ατόμου και ως μέλους του κοινωνικού συνόλου και η αρχή του κοινωνικού κράτους δικαίου τελούν υπό την εγγύηση του Κράτους.....Οι κάθε είδους περιορισμοί που μπορούν κατά το Σύνταγμα να επιβληθούν στα δικαιώματα αυτά πρέπει να προβλέπονται είτε απευθείας από το Σύνταγμα είτε από το νόμο, εφόσον υπάρχει επιφύλαξη υπέρ αυτού και να σέβονται την αρχή της αναλογικότητας...»*.

Ακολούθως, στις διατάξεις της Οδηγίας 76/207/ΕΟΚ *«Περί της εφαρμογής της αρχής της ίσης μεταχειρίσεως ανδρών και γυναικών, όσον αφορά τη πρόσβαση σε απασχόληση, επαγγελματική εκπαίδευση και προώθηση και τις συνθήκες εργασίας»*, όπως τροποποιήθηκε, δυνάμει της Οδηγίας 73/2002/ΕΚ ορίζεται μεταξύ άλλων στην παρ. 6 του άρθρου 2 ότι *«Τα κράτη μέλη μπορούν να προβλέπουν, όσον αφορά τη πρόσβαση στην απασχόληση.....ότι η διαφορετική μεταχείριση που βασίζεται σε ένα χαρακτηριστικό σχετικό με το φύλο δεν συνιστά διάκριση, όταν, ως εκ της φύσεως των συγκεκριμένων επαγγελματικών δραστηριοτήτων ή λόγω του πλαισίου στο οποίο*

ασκούνται, το χαρακτηριστικό αυτό αποτελεί πραγματική και καθοριστική προϋπόθεση, εφόσον ο στόχος είναι νόμιμος και η προϋπόθεση ανάλογη».

ΕΡΜΗΝΕΙΑ

Από το σύνολο των προαναφερομένων διατάξεων προκύπτει ότι ο συντακτικός νομοθέτης, επιδιώκοντας την εμπέδωση της πραγματικής ισότητας μεταξύ γυναικών και ανδρών, θέλησε να θεσπίσει ρητώς τη δυνατότητα λήψεως θετικών μέτρων υπέρ των γυναικών και γενικότερα να καταστήσει ευνοϊκότερο το νομικό καθεστώς προστασίας τους από ενδεχόμενες αθέμιτες αποκλίσεις κατά την εφαρμογή της ίσης μεταχείρισης μεταξύ των δύο φύλων.

Εντούτοις, ο συντακτικός νομοθέτης, δεν απαγόρευσε ρητώς οποιαδήποτε απόκλιση από την πιο πάνω αρχή της ισότητας των δύο φύλων, ιδίως μάλιστα σε περιπτώσεις που διαπιστώνεται ότι συντρέχουν συγκεκριμένοι και σοβαροί, αποχρώντες λόγοι, που ανάγονται στη φύση ή τις συνθήκες ασκήσεως της συγκεκριμένης επαγγελματικής δραστηριότητας και επιτρέπουν την απόκλιση αυτή. Δικαιολογημένες αποκλίσεις, άλλωστε, επιτρέπονται και από τις προεκτεθείσες διατάξεις του κοινοτικού δικαίου. Ως εκ τούτου, όπως προκύπτει άλλωστε και από τη σχετική νομολογία, *«.....αποκλίσεις από την ως άνω αρχή, πέρα από τη περίπτωση των θετικών μέτρων υπέρ των γυναικών είναι, κατ' εξαίρεση, συνταγματικά θεμιτές, μόνο εφόσον προβλέπονται από ειδική διάταξη νόμου και προκύπτει σαφώς από το νόμο αυτό ή τις προπαρασκευαστικές εργασίες του, σε συνδυασμό με τα διδάγματα της κοινής πείρας, ότι οι αποκλίσεις αυτές θεσπίστηκαν με βάση συγκεκριμένα και πρόσφορα κριτήρια, τα οποία επιτρέπουν στους ενδιαφερόμενους πολίτες και τελικώς στα δικαστήρια να ελέγχουν, σε κάθε συγκεκριμένη περίπτωση, αν οι εισαγόμενες αποκλίσεις δικαιολογούνται πλήρως από τη φύση ή τις συνθήκες ασκήσεως της εργασίας και εάν είναι απολύτως αναγκαίες και πρόσφορες για την επίτευξη του επιδιωκόμενου σκοπού»* (Ολ. ΣτΕ 1990/2005, ΣτΕ 354/2006).

Ο Συνήγορος του Πολίτη, μολοντί αντιλαμβάνεται, κατ' αρχήν ότι η ανάθεση καθηκόντων φύλαξης ανδρών κρατουμένων σε άτομα του ίδιου φύλου, ενδέχεται να είναι, υπό συγκεκριμένες περιστάσεις επιβεβλημένη, ωστόσο, οφείλει να επισημάνει ότι η οικεία προϋπόθεση δεν μπορεί να τίθεται με τρόπο γενικό και αφηρημένο, αλλά οφείλει να εξειδικεύει τους συγκεκριμένους λόγους που επιβάλουν τη θέσπισή της, συσχετίζοντάς τους μάλιστα με τη φύση ή τις συνθήκες άσκησης των καθηκόντων

που πρόκειται να αναληφθούν κατά την κατάληψη της προκηρυχθείσας θέσης. Ενόψει αυτών παρίσταται αναγκαία η ειδική αιτιολόγηση της απόκλισης από την αρχή της ίσης μεταχείρισης, αφού το γενικό κριτήριο περί φύλαξης κρατουμένων από άτομα του ίδιου φύλου δεν τηρείται *απαρέγκλιτα*, δεδομένου ότι, όπως προκύπτει από την οικεία προκήρυξη, οι 5 εκ των 25 θέσεων που επιφυλάσσονται σε γυναίκες αφορούν καταστήματα όπου φυλάσσονται άτομα και των δύο φύλων (Κατάστημα Κράτησης Νεάπολης και Κέντρο Απεξάρτησης Τοξικομανών Κρατουμένων Ελεώνα Θηβών).

Ως εκ τούτου, η παρεχόμενη στην επίμαχη προκήρυξη αιτιολογία, η απλή δηλαδή επίκληση της αναγκαιότητας *«για την εξασφάλιση της εύρυθμης λειτουργίας των καταστημάτων»*, λόγω της γενικότητάς της δεν δύναται να δικαιολογήσει τη θεσπιζόμενη με την προκήρυξη απόκλιση από την αρχή της ισότητας, γεγονός το οποίο καθιστά αμφίβολη τη συμβατότητα του επίμαχου αριθμητικού περιορισμού αντίθετη προς το σύνολο του προεκτεθέντος νομικού πλαισίου, αφού δεν εξειδικεύονται οι ενδεχόμενες ποικίλες αρμοδιότητες και καθήκοντα που οι προκηρυχθείσες θέσεις επιφυλάσσουν, αλλά και οι ειδικότερες συνθήκες υπό τις οποίες αυτά μπορεί να ασκούνται (ενδεχόμενη χρήση βίας, μικρότερης ή άλλοτε μεγαλύτερης έντασης).

Ενόψει των ανωτέρω, παρακαλούμε να μεριμνήσετε, στο πλαίσιο των αρμοδιοτήτων σας, ώστε να αποφευχθούν στο μέλλον τέτοιου είδους αποκλίσεις από την αρχή της ισότητας, χωρίς να εξειδικεύονται οι ειδικότεροι λόγοι για τους οποίους τυχόν αυτές τίθενται, καθώς και τα ειδικότερα καθήκοντα που καλούνται να εκτελέσουν όσοι πρόκειται να προσληφθούν, στα οποία δεν μπορούν να ανταποκριθούν άτομα του άλλου φύλου, με σκοπό, λαμβανομένων υπ' όψιν των εξελίξεων που έχουν σημειωθεί στο νομοθετικό πλαίσιο για την προώθηση της αρχής της ίσης μεταχείρισης μεταξύ ανδρών και γυναικών, την πλήρη εναρμόνιση του οικείου νομοθετικού πλαισίου και των σχετικών προκηρύξεων της υπηρεσίας σας με τις επιταγές του συντάγματος, του κοινοτικού και εθνικού δικαίου και της υφιστάμενης νομολογίας.

Οι συνεργάτες μου και εγώ βρισκόμαστε στη διάθεσή σας για τυχόν αναγκαίες διευκρινίσεις σε οποιοδήποτε αντιρρήσεις σας ή τυχόν προβληματισμό σας επί του συνόλου των ως άνω επισημάνσεών μας.

Με τιμή,
Ανδρέας Τάκης
Βοηθός Συνήγορος του Πολίτη

Κοινοποίηση:

1. ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΔΙΚΑΙΟΣΥΝΗΣ
Γραφείο Υπουργού
Μεσογείων 96
115 27 ΑΘΗΝΑ

2. Κα ***